

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.454/2022/24.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. október 10.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Hevesi Járásbíróság, 5.B.31/2018/184., ítélet,
tárgyalás, 2021. július 14.

Másodfok: Egri Törvényszék, 2.Bf.225/2021/30., ítélet,

nyilvános ülés, 2022. június 7.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Hevesi Járásbíróság 5.B.31/2018/184. számú és az Egri Törvényszék 2.Bf.225/2021/30. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Hevesi Járásbíróság a 2021. július 14. napján meghozott 5.B.31/2018/184. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont] és 3 rendbeli hamis vád büntetében [Btk. 268. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért halmazati büntetésül 1 év 9 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A terhelttel szemben 35.000 forint erejéig vagyonekhozást rendelt el. A magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt érdemben elbírálta. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította, rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről. Ellenben a terheltet az ellene 3 rendbeli csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. június 7. napján meghozott 2.Bf.225/2021/30. számú ítéletével az elsőfokú bíróság

ítéletét megváltoztatta, a terhelt család vétségeként értékelt cselekményeinek minősítését a Btk. 373. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontra pontosította. A bűnügyi költségre és az előzetes fogvatartásra vonatkozó rendelkezések további pontosítása mellett az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottnan – a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése érdekében.

[4] Indokai szerint az eljárás során az első- és a másodfokú bíróság is több eljárási szabályt vétett. Kifogásolta, hogy a nyilvános ülést annak ellenére telekommunikációs eszköz használatával tartotta meg a másodfokú bíróság, hogy jelezte, hogy csak személyes jelenlét mellett vesz részt a nyilvános ülésen, és erre tekintettel annak elnapolását kérte. Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú nyilvános ülésen a törvényszék elmulasztotta az elsőfokú tárgyalásról készített kép- és hangfelvétel lejátszását, amely bizonyíthatta volna, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértően megvonta tőle az utolsó szó jogát.

[5] Kifejtette, hogy az elsőfokú bírósági eljárás során jogszabálysértően történt a vele szemben folyamatban lévő ügyek egyesítése pusztán a személyére tekintettel. Kifejtette, hogy az 1998. évi (korábbi) Be. 16. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás lefolytatására a törvényszék rendelkezett hatáskörrel, mert az ügyek különböző bíróságok hatáskörébe tartoztak. Utalt rá, hogy az egészségi állapota miatt is a törvényszék eljárása lett volna elfogadható, illetve az ügyek külön történő elbírálása számára kedvezőbb helyzetet teremtett volna.

[6] Emellett állította, hogy a másodfokon eljáró tanács elnöke részrehajló volt vele szemben, továbbá egy bíró részvétele az ügyben azért volt törvénysértő, mert a rendőrségi kihallgatását hasonló nevű nyomozó foganatosította, míg egy másik bíró pedig úgy lett a harmadik bíró „felettes bírójá”, hogy „érdekelt volt ellene”.

[7] A terhelt szerint alapvető jogai sérültek az elsőfokú eljárás során, amikor 2019. augusztus 14-16. napjáig nem biztosítottak számára védőt. A bírósági tárgyalásig kevés alkalommal tudott konzultálni a védőjével, a törvény rendelkezéseinek megfelelő tájékoztatása pedig elmaradt. Sérelmezte azt is, hogy több beadványára nem kapott választ az eljáró bíróságoktól.

[8] A felülvizsgálati indítványt követő beadványaiban ezekkel egyezően nyilatkozott, illetve más, jelen felülvizsgálattal nem érintett határozatok kapcsán fejtette ki az álláspontját.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.1635/2022/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[10] Kifejtette, hogy a terhelt által hivatkozott eljárási szabálysértések még az esetleges megvalósulásuk esetén is legfeljebb csak relatív eljárási szabálysértésnek minősülnének, amely azonban nem felülvizsgálati ok.

[11] Alaptalan ugyanakkor a terhelt hivatkozása arra, hogy vele szemben nem a járásbírósnak, hanem a törvényszéknek kellett volna első fokon eljárnia, ugyanis a vád tárgyává tett cselekmények között nem volt a Be. 20. § (1) bekezdésében meghatározott, első fokon a törvényszék hatáskörébe tartozó bűncselekmény.

[12] Mivel a másik és a harmadik bíró az ügydöntő határozat meghozatalában nem vettek részt, nem valósulhatott meg az a felülvizsgálati ok sem, hogy az ügydöntő határozat meghozatalában törvény szerint kizárt bíró vett részt. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a terhelt nem jelölt meg olyan konkrét és alapos okot, amely a kifogásolt bírák kizárását megalapozná. Nem tartalmazza a felülvizsgálati indítvány, hogy a bíró és a terheltet a nyomozás során kihallgató nyomozó között van-e hozzátartozói viszony, vagy van-e más olyan körülmény, amely az ügy elfogulatlan elbírálását kizárná. A másik bíró vonatkozásában kifejtette, hogy a következőes bírói gyakorlat szerint a más ügyben hozott elmarasztaló ítélet a bíró kizárását nem alapozhatja meg.

[13] Álláspontja szerint a terhelt jogi képviselete mind az első-, mind a másodfokú eljárásban biztosított volt.

[14] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

III.

[15] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[18] Ezen eljárási szabálysértés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy van-e olyan törvényi rendelkezés, amely alapján az ügyben eljáró bírót kizártnak kell tekinteni.

[19] A terhelt állítása szerint a másodfokon eljáró tanács elnöke elfogult volt vele szemben.

[20] A bíró kizárására vonatkozó okokat a Be. 14. §-a sorolja fel. Törvény szerint kizárt a bíró, ha vele szemben valamely objektív, konkrét kizárási ok áll fenn [Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pont, (3) és (4) bekezdés], illetve, ha önmagával szemben elfogultságot jelentett be [17/2001. (VI. 1.) számú AB határozat]. Szintén kizárt az a bíró, akinek kizárását a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja alapján egyéb okból indítványozták, és kizárásának elintézése igazgatási úton megtörtént, vagy kizárását külön határozat megállapította [3/2021. (V. 13.) számú BK vélemény].

[21] A terhelt által hivatkozottak a Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott objektív kizárási okok esetein kívül esnek, ekként az elfogultságra hivatkozása a Be. 14. § (1) bekezdés e) pont szerinti, egyéb okból elfogult bíró eljárása miatt bejelentett.

[22] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[23] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás felülvizsgálat keretében is csak a kizárással kapcsolatos egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[24] Az Alkotmánybíróság határozatában írtak értelmében az elfogultsági kifogás kizárólag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételtelen jelentik be (Kúria Bfv.III.788/2020/17.).

[25] A Kúria megjegyzi, hogy azon törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bírók pártatlansága iránt észszerű (megalapozott) kételyt ébresztene alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.).

[26] Helyesen utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a terhelt ilyen okot nem jelölt meg. Nem tekinthető ilyennek a másodfokú tanács elnökének a nyilvános ülés telekommunikációs eszköz útján történő megtartására vonatkozó intézkedése, mint ahogyan az sem, hogy a nyilvános ülést a másodfokú bíróság a terhelt kérelme ellenére – egyébként törvényes ok hiányában – nem halasztotta el.

[27] A Kúria megjegyzi, hogy a terhelt – telekommunikációs eszköz útján – valójában jelen volt a másodfokú nyilvános ülésen, így eljárási jogainak részrehajlásból adódó, tisztességtelennek állított korlátozása e vonatkozásban fel sem merülhet. Az eljárási

cselekményen telekommunikációs eszköz útján való részvétel ugyanis a személyes jelenléttel egyenértékű, jelen esetben a terhelt az eljárási jogait teljeskörűen gyakorolhatta, észrevételeket tett, az utolsó szó jogán nyilatkozott (Egri Törvényszék 2.Bf.225/2021/30. számú jegyzőkönyv).

[28] Ekként a másodfokú tanács elnökének elfogultságát állító felülvizsgálati indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

[29] A terhelt szerint a másik és a harmadik bíró is kizárt bíróként vettek részt az eljárásban.

[30] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.

[31] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában hivatkozott 608. § (1) bekezdés b) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés akkor valósul meg, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt. A Be. 648. §-a alapján pedig felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye. Felülvizsgálati ok tehát akkor valósul meg, ha a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[32] Következésképpen az ügy érdemi elbírálásában részt nem vevő bírákkal szemben bejelentett kizárási indítvány felülvizsgálati okot nem valósít meg.

[33] Jelen ügyben az ítélet meghozatalában első fokon egy bíró járt el, a másodfokú tanács elnöke, a tanács tagjai pedig más bírók voltak. A másik és a harmadik bíró tehát nem vettek részt az ítélet meghozatalában, így a terhelt velük szemben előterjesztett kifogása alapján a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés szóba sem kerülhet.

[34] A felülvizsgálati indítványban a terhelt hivatkozott arra is, hogy 2019. augusztus 14-16. napjáig a bíróság nem biztosított számára védőt.

[35] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, és ekként felülvizsgálati ok, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[36] E körbe esik, ha a védelem kötelező, és a bíróság a tárgyalást a védő távollétében tartja meg.

[37] Jelen esetben azonban erről nincs szó, mivel a terhelt védelme – fogvatartásba kerülését követően – mind az első-, mind a másodfokú eljárásban biztosított volt.

[38] A terhelt hivatkozott arra is, hogy az ügyben első fokon nem a járásbírósnak, hanem a törvényszéknek kellett volna eljárnia.

[39] A Be. 608. § (1) bekezdés c) pontja alapján abszolút eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

[40] A hatásköri szabályokat a Be. 19. és 20. §-a rendezi. A Be. 19. § szerint első fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozik annak a bűncselekménynek az elbírálása, amelyet e törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe. A törvényszék hatáskörébe utalt bűncselekmények felsorolását a Be. 20. §-a tartalmazza. E felsorolás taxatív, nem bővíthető.

[41] Jelen ügyben a terhelttel szemben a Hevesi Járási Ügyészség B.631/2016/26. számú vádiratában csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont] és 5 rendbeli csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], míg az Egri Járási és Nyomozó Ügyészség Ny.72/2018/33. számú vádiratában 3 rendbeli hamis vád büntette [Btk. 268. § (1) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat. Az ügyész a 2021. július 14. napján megtartott tárgyaláson a végindítványában a vádat módosította, és azt indítványozta, hogy a terheltet 3 rendbeli hamis vád büntette [Btk. 268. § (1) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt mondja ki a bíróság bűnösnek, ellenben 3 rendbeli csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt emelt vád alól bizonyítékok hiányában mentse fel.

[42] Mindezekből következően a vádiratban nem szerepelt olyan bűncselekmény, amely a Be. 20. §-a alapján első fokon a törvényszék hatáskörét alapozta volna meg. Az ügyész később sem módosította a vádat akként, hogy a törvényszék hatáskörébe tartozó bűncselekmény miatt indítványozta volna a terhelt felelősségre vonását, és a bíróság sem állapította meg az eljárás során, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekmény a vádirattól eltérően úgy minősülhet, hogy a továbbiakban a törvényszéknek kellett volna eljárnia.

[43] Ekként a terhelt terhére rótt bűncselekmények miatti eljárás lefolytatása első fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozott, az eljáró bíróságok a hatásköri szabályokat maradéktalanul betartották, a terhelt e felülvizsgálati okra hivatkozása is alaptalan.

[44] A Be. 649. § (2) bekezdése taxatív felsorolja azon eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak. A d) pont szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[45] Az indítvány további hivatkozásai nem a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati okok valamelyikét, hanem egyéb eljárási szabálysértéseket állítanak.

[46] E körbe tartozik azon kifogása, hogy a másodfokú bíróság a nyilvános ülést a kifejezett kérelme ellenére telekommunikációs eszköz útján tartotta meg, és azt a kérésére sem napolta el, a nyilvános ülésen nem játszotta le az elsőfokú tárgyalásról készített felvételt, az eljáró bíróságok nem reagáltak a beadványaira, az elsőfokú bíróság megvonta tőle az utolsó szó jogát, illetve a vele szemben folyamatban volt ügyek egyesítése törvényellenes volt.

[47] E szabálysértések még az esetleges megvalósulásuk esetén sem képezik felülvizsgálat tárgyát. Ezek legfeljebb relatív eljárási szabálysértéseknek minősülhetnek, amelyek nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt, és a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe.

[48] A Kúria azonban rámutat, hogy a terhelt ezek kapcsán tett állításai alaptalanok. Nem felel meg a valóságnak, hogy az elsőfokú bíróság megvonta tőle az utolsó szó jogát (Hevesi Járásbíróság 5.B.312/2018/184. számú jegyzőkönyv 53. oldal).

[49] Ugyancsak nem felel meg a valóságnak, hogy a terhelt beadványait az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, éppen ellenkezőleg, a beadványait az eljárási szabályok megtartásával, odafigyeléssel kezelték.

[50] A Kúria az ügyek egyesítésével kapcsolatos kifogást érintően megjegyzi, hogy a terhelt személyére tekintettel az ügyek egyesítése, és azok együttes elbírálása kétségtelenül célszerű volt [Be. 146. § (1) bekezdés].

[51] Összefoglalva, az eljáró bíróságok nem vétettek feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést, így felülvizsgálati ok sem valósult meg.

[52] Ekként a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt további olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[53] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[54] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró